

DRUŽBENOMEDICINSKI INŠTITUT

ZNANSTVENI SVET

Akad. prof. dr. Marjan Kordaš, akad. prof. dr. Zdravko Mlinar, izr. prof. dr. Majda Černič Istenič (predsednica), izr. prof. dr. Duška Knežević Hočevar, doc. dr. Lilijana Šprah.

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnica: izr. prof. dr. Duška Knežević Hočevar.

Višje znanstvene sodelavke: izr. prof. dr. Majda Černič Istenič, izr. prof. dr. Duška Knežević Hočevar, doc. dr. Lilijana Šprah.

Znanstvena sodelavka: dr. Sanja Cukut Krilič.

Asistentki: Tatjana Novak, Barbara Dolenc.

Zunanje sodelavke: izr. prof. dr. Mojca Zvezdana Dernovšek (specialistka psihiatrije, Psihiatrična klinika Ljubljana), Tjaša Omerzu (študentka magistrskega študija psihologije na 2. bolonjski stopnji; Oddelek za psihologijo, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru), Urška Smrke (dipl. psihologinja, študentka magistrskega študija psihologije na 2. bolonjski stopnji; Oddelek za psihologijo, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani).

RAZISKOVALNI PROGRAM IN RAZISKOVALNI PROJEKTI

Kolektivni spomin in kulturna dinamika

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Vodja: O. Luthar (Sekcija za interdisciplinarno raziskovanje).

Sodelavke z DMI: D. Knežević Hočevar, L. Šprah, S. Cukut Krilič.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2013–31. 12. 2016.

D. Knežević Hočevar se je 12. 9. na vabilo dr. Mirjane Bobić s Filozofske fakultete Univerze v Beogradu udeležila posveta *Politike roditeljstva: iskustva, diskursi i institucionalne prakse* s prispevkom *What 'kind' of people should reproduce the Slovenian population?*, v katerem presoja medijski govor o migracijah in rodnosti po osamosvojitvi Slovenije.

Oskrba starejših v skupnosti v Sloveniji

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Vodja: red. prof. dr. Valentina Hlebec (Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani).

Sodelavki z DMI: D. Knežević Hočevar, M. Černič Istenič.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2011–30. 6. 2014, podaljšano do 15. 3. 2015.

V letu 2014 je izšla večavtorska znanstvena monografija *Oskrba starejših v skupnosti: dejavnosti, akterji in predstave*, v kateri D. Knežević Hočevar in M. Černič Istenič primerjata oskrbo starejših v dveh podeželskih skupnostih (v Naklem in Puconcih).

Strategije razvoja na sodobnih družinskih kmetijah

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Vodja: red. prof. dr. Bojan Baskar (Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani).

Sodelavki z DMI: D. Knežević Hočevar, M. Černič Istenič.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2011–30. 6. 2014, podaljšano do 15. 3. 2015.

Ob mednarodnem letu družinskega kmetovanja je D. Knežević Hočevar uredila posebno številko *Anthropological Notebooks* z naslovom *Doing Various Paths of Family Farming Development*. M. Černič Istenič pa je v reviji *Gender, place and culture* objavila prispevek *Do rural development programmes promote gender equality on farms? The case of Slovenia*.

Psihološke in reproduktivne motnje pri moških, izpostavljenih prenatalnemu stresu

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Vodja: dr. Branko Zorn (Univerzitetni klinični center Ljubljana).

Sodelavki z DMI: L. Šprah, B. Dolenc.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2014–30. 6. 2017.

V letu 2014 je bil pripravljen nabor psihološkega instrumentarija, s katerim je bil opravljen vedenjski del študije na 500 študentih. Cilj vedenjske študije je bil izdelava psiholoških profilov na področju nasilnih vedenjskih vzorcev in temperamenta pri osebah, katerih matere so bile v obdobju osamosvojitvene vojne v prvem, drugem in tretjem tromesečju nosečnosti.

CEPHOS-LINK – Comparative Effectiveness research on Psychiatric HOSpitalisation by record LINKage of large administrative data sets [Primerjalna raziskava učinkovitosti psihiatričnih bolnišničnih sprejemov s pomočjo metode povezovanja podatkov med velikimi administrativnimi podatkovnimi zbirkami]

Vrsta projekta: 7. Okvirni program.

Vodilni partner: Institute for Health and Welfare, Finska.

Sodelujoče ustanove: IMEHPS.research Improving Mental Health Pathways, Avstrija; The National School of Public Health, Management and Professional Development, Romunija; SINTEF, Norveška; University of Verona, Italija; dwh GmbH/dwh Simulation Services, Avstrija.

Vodja z ZRC SAZU: L. Šprah.

Sodelavki z DMI: B. Dolenc, M. Z. Dernovšek.

Čas trajanja: 1. 4. 2014–31. 3. 2017.

V letu 2014 je projektna skupina opravila pregled literature psihiatričnih rehospitalizacij pri pacientih s komorbidnostmi, pripravila vlogo za Komisijo Republike Slovenije za medicinsko etiko, popisala značilnosti zdravstvenih registrov NIJZ in ZZS ter se udeležila usposabljanja s pomočjo metodologije povezovanja podatkov med velikimi administrativnimi podatkovnimi zbirkami.

GARCIA – Gendering the Academy and Research: combating Career Instability and Asymmetries [Enakost spolov v akademski in raziskovalni sferi: boj proti karierni nestabilnosti in asimetriji]

Vrsta projekta: 7. Okvirni program.

Vodilni partner: Università degli studi di Trento, Italija.

Sodelujoče ustanove: Université catholique de Louvain, Belgija; Radboud Universiteit Nijmegen, Nizozemska; Háskóli Íslands, Islandija; University of Lausanne, Švica; Joanneum Research Forschungsgesellschaft, Avstrija.

Vodja z ZRC SAZU: A. Hofman (SIR).

Sodelavki z DMI: D. Knežević Hočvar, M. Černič Istenič.

Čas trajanja: 1. 2. 2014–1. 2. 2017.

V letu 2014 so sodelavke z DMI opravile analize o razhajanju med uradnimi in dejanskimi merili znanstvene odličnosti na ravni Oddelka za agronomijo Biotehniške fakultete UL ter socialnih in izobraževalnih politik ter politik blaginje, ki pogojujejo odločitve mladih za poklic raziskovalk in raziskovalcev.

SEEMIG – Managing Migration and its Effects in SEE – Transnational Actions Towards Evidence Based Strategies [Upravljanje z migracijami in njihovimi učinki v jugovzhodni Evropi – Transnacionalni ukrepi, ki vodijo k strategijam, temelječim na podatkih]

Vrsta projekta: mednarodni projekt, Evropsko teritorialno sodelovanje, transnacionalno sodelovanje, jugovzhodna Evropa, Evropski sklad za regionalni razvoj.

Vodilni partner: Hungarian Central Statistical Office, Madžarska.

Sodelujoče ustanove: Demographic Research Institute at the Hungarian Central Statistical Office, Madžarska; District administration of Montana, Bolgarija; Harghita County Council, Romunija; Institute for Economic Research, Slovenija; Institute of Informatics and Statistics, Slovaška; Institute of Social Sciences, Srbija; Maribor Development Agency, Slovenija; Municipality of Kanjiža, Srbija; Municipality of Pécs, Madžarska; Municipality of Sfântu Gheorghe, Romunija; National Statistical Institute of the Republic of Bulgaria, Bolgarija; School on Local Development, University of Trento, Italija; Scientific Research Centre of the Slovenian Academy of Sciences and Arts, Slovenija; Statistical Office of the Republic of Serbia, Srbija; The Romanian Institute for Research on National Minorities, Romunija; Town Council of Turčianske Teplice, Slovaška; University of Vienna – Department of Geography and Regional Research, Avstrija.

Vodja z ZRC SAZU: K. Toplak (Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije).

Sodelavka z DMI: S. Cukut Krilič.

Obdobje trajanja: 1. 6. 2012–30. 11. 2014.

V letu 2014 je bil oblikovan niz priporočil za oblikovalce politik na področju migracij, človeškega kapitala in trga dela. Ob zaključku projekta sta bila izvedena zaključna konferenca na mednarodni ravni in zaključni dogodek na nacionalni ravni.

Skrb za zdravje zaposlenih skozi usmerjeno obvladovanje psihosocialnih obremenitev

Vrsta projekta: tržni projekt.

Vodja: L. Šprah.

Sodelavka z DMI: B. Dolenc.

Obdobje trajanja: 13. 9. 2013–10. 11. 2014.

Projektna skupina je razvila orodje OPSA (Orodje za obvladovanje psihosocialnih tveganj in absentizma) in izdala priročnik za njegovo uporabo, s pomočjo socialnih partnerjev vzpostavila mrežo regionalnih promotorjev zdravja na delovnem mestu ter implementirala smernice za izboljševanja zdravja in zmanjševanja obsega zdravstvenega absentizma zaposlenih v petih pilotnih delovnih organizacijah.

Z znanjem do zdravja zaposlenih

Vrsta projekta: tržni projekt.

Vodja: Vladimir Tkalec (Konfederacija sindikatov javnega sektorja Slovenije).

Vodja z ZRC SAZU: L. Šprah.

Sodelavka z DMI: B. Dolenc.

Obdobje trajanja: 19. 9. 2013–10. 11. 2014.

V Splošni bolnišnici Novo mesto je s pomočjo instrumenta IDTS projektna skupina izvedla analizo obremenitev in oceno tveganj, ki so jim izpostavljeni zaposleni na svojih delovnih mestih. Izsledki so predstavljali podlago za pripravo načrta promocije zdravja v bolnišnici, vključno z ukrepi na področju obvladovanja stresa in zmanjševanja zdravstvenega absentizma.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI

- **D. Knežević Hočevar** je od leta 2011 dejavna članica Znanstvenoraziskovalnega sveta za humanistiko pri Javni agenciji za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS).
- **M. Černič Istenič** je recenzentka pri razpisu *Inovativna omrežja za usposabljanje* (IOU) v okviru O2020 – EKO-SOK PANEL (evaluator for 2014 »Innovative Training Networks« (ITN) call under H2020 – ECO-SOC PANEL).

OBISKI NA INŠTITUTU

- Prof. dr. Heinz Katschnig, mag. Christa Straßmayr, dr. Florian Endel, IMEHPs.research Improving Mental Health Pathways, Dunaj, Avstrija, 25.–27. 8.: delovno srečanje v okviru projekta CEPHOS-LINK s predstavniki projektne skupine DMI in s predstavniki institucij, ki upravljajo s slovenskimi zdravstvenimi podatkovnimi registri (ZZS in NIJZ).
- Dr. Günther Zauner, dwh GmbH/dwh Simulation Services, Dunaj, Avstrija, 25.–27. 8.: delovno srečanje v okviru projekta CEPHOS-LINK s predstavniki DMI, ZZS in NIJZ.

PREDAVANJA IN REFERATI

Majda Černič Istenič

- *Undeveloped conceptualisation of parenthood in demographic research*. Vabljen predavanje na posvetovanju *Politike roditeljstva: iskustva, diskursi i institucionalne prakse*, Filozofska fakulteta, Univerza v Beogradu, 12. 9.

Duška Knežević Hočevar

- *What 'kind' of people should reproduce the Slovenian population?* Vabljen predavanje na posvetovanju *Politike roditeljstva: iskustva, diskursi i institucionalne prakse*, Filozofska fakulteta, Univerza v Beogradu, 12. 9.

Lilijana Šprah

- *Kako do boljšega zdravja zaposlenih z obvladovanjem psihosocialnih tveganj?* Predstavitev izsledkov projekta v sklopu njegove zaključne konference *Skrb za zdravje zaposlenih skozi usmerjeno obvladovanje psihosocialnih obremenitev*, Ljubljana, 4. 11.
- *OPSA – orodje za obvladovanje psihosocialnih tveganj in absentizma*. Predstavitev razvoja in uporabe orodja OPSA ter priručnika v sklopu zaključne konference projekta *Skrb za zdravje zaposlenih skozi usmerjeno obvladovanje psihosocialnih obremenitev*, Ljubljana, 4. 11.
- *Tveganja za pojavljanje težav v duševnem zdravju na delovnem mestu*. Predavanje na izobraževalnem dogodku *Skrb za ohranjanje duševnega zdravja v delovnem okolju*, ki je bil organiziran ob svetovnem dnevu duševnega zdravja, Ljubljana, 11. 10.

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN GOSTOVANJA

Sanja Cukut Krilić

- Budimpešta, Madžarska, 20.–22. 10.: udeležba na sestanku partnerjev in zaključni konferenci projekta SEEMIG.

Barbara Dolenc

- Helsinki, Finska, 7.–10. 4.: udeležba na delovnem srečanju projektnih partnerjev CEPHOS_LINK.

Duška Knežević Hočevar in Majda Černič Istenič

- Reykjavik, Islandija, 29.–30. 9.: udeležba na delovnem srečanju projektnih partnerjev GARCIA.

Lilijana Šprah

- Helsinki, Finska, 7.–10. 4.: udeležba na delovnem srečanju projektnih partnerjev CEPHOS_LINK.
- Dunaj, Avstrija, 13.–17.10.: udeležba na mednarodni delavnici metodologije povezovanja podatkovnih registrov in na projektne srečanju partnerjev CEPHOS_LINK.

PEDAGOŠKO DELO

Majda Černič Istenič

- *Sociologija gozdnih virov*. Predavanja na Oddelku za gozdarstvo, 1. stopnja, Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani.
- *Sociologija kmetijstva, prehrane in naravnih virov*. Predavanja na Oddelku za agronomijo, 2. stopnja, Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani.
- *Sociokulturna animacija za lokalni razvoj*. Predavanja na Oddelku za andragogiko, 2. stopnja, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- *Sociologija rodnosti in načrtovanja družine*. Predavanja na Oddelku za sociologijo, 1. stopnja, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru.
- *Sociologija družinskega in partnerskega življenja*. Predavanja na Oddelku za sociologijo, 1. stopnja, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru.

Duška Knežević Hočevar

- Od leta 2011 je koordinatorica antropološkega modula *Kozmologije, skupnosti, dogodki* v okviru podiplomskega študijskega programa *Primerjalni študij idej in kultur* Univerze v Novi Gorici. Obenem je v okviru tega modula tudi nosilka predmeta *Antropologija rodnosti*.
- *Umestitev migracij v prebivalstvenem gibanju / Situating migration in population dynamics*. Predavanja slušateljem 2. letnika mednarodnega študijskega programa *Migracije in medkulturni odnosi (Erasmus Mundus) / Migration and intercultural relations*, izbirni modul MM32 *Migracije in mali narodi / Migration and small nations*, University of Oldenburg, Nemčija, idr., 3. semester, Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici, 1. 10.–30. 11.

MENTORSTVO

Majda Černič Istenič

Mateja Pavčnik, diploma, univerzitetni študij agronomije, Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani (zagovor 22. 4.).

Lilijana Šprah

Katja Bizjak, diploma, univerzitetni študij psihologije, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani (zagovor 15. 4.).

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je na spletnih straneh inštituta.

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA

<http://dmi.zrc-sazu.si/>

SUMMARY

Since 2000, the interdisciplinary research group at the Sociomedical Institute ZRC SAZU has focused its research interest to phenomena of well-being and mental health. The Institute combines knowledge and research orientations of sociology, anthropology and medical and health psychology. Broad array of research topics extends from migration and ageing, family farming to mental health, stress at the workplace and long-term care.

In 2014, in the frame of (three) national basic research projects, the research group examined the care for old people in two rural communities in Slovenia, developmental strategies of family farms in two regions, and analysed psychological profiles of persons exposed to prenatal stress. In two applicative projects on health promotion at the workplace, the researchers developed a new tool for coping with psychosocial risks and absentism, and carried out a series of workshops on coping with stress and related negative phenomena in working environment in five working organisations. Within two international projects of the 7th Framework Programme respectively, the research group began to study gender (in)equalities in academic and research settings, and review the health databases and literature on factors that affect the repeated psychiatric hospitalisations. Finally, the tasks within the project Transnational actions towards evidence based strategies on migration and labour market in the South-Eastern Europe were completed, and at the last project event the participants agreed upon common research future actions.

The institute cooperates with several institutions in Slovenia; among them are the Faculty of Arts, University of Ljubljana, the Faculty of Arts, University of Maribor, the Faculty of Social Sciences UL, The University of Nova Gorica, social partners (The Association of Free Trade Unions of Slovenia, The Regional organization of ZSSS Podravje and Koroška, Confederation of Public Sector Trade Unions), Glotta Nova, Institute for Productivity, the University Psychiatric Hospital Ljubljana, the University Medical Centre Ljubljana, the Ministry of labour, family and social affairs, the Ministry of Health, the Health Insurance Institute of Slovenia, the National Institute of Public Health, the Medical Chamber of Slovenia, the Ministry of Agriculture, Forestry and Food, the Institute for Economic Research and Maribor Development Agency.

In 2014, the Institute also collaborates with numerous partner institutions within the two projects of the 7th Framework Programme, and the Transnational cooperation of South-Eastern Europe, and with individual academics from the Great Britain, Northern Ireland, Ethiopia and Italy in a common project – preparing a special issue of the journal *Anthropological Notebooks* in the context of the first international year of family farming. The institute bibliography for 2013 is available at: <http://dmi.zrc-sazu.si>.